

10.12.2008

Dnro 2532/4/07

Ratkaisija: Apulaisoikeusasiamies Petri Jääskeläinen

Esittelijä: Esittelijäneuvos Riitta Länsisyrjä

AUTON REKISTERÖINTIMENETTELY

1

KANTELU

Kantelija arvostelee kantelukirjelmässään Turun tullin ja AKatsastus Oy:n toimintaa hänen maahantuomansa käytetyn henkilöauton rekisteröinnissä. Hän oli tuonut käytetyn ajoneuvon ja jättänyt autoveroilmoituksen Turun tulliin 30.4.2007. Hän rekisteröintikatsasti auton 9.5.2007 eli vaaditun 10 päivän kuluessa. Tullin autoveropäätös annettiin vasta 30.7.2007. Hän oli saanut päätöksestä tiedon kirjeellä 1.8.2007. Siihen sisältyneessä maksuosoituksessa oli veron eräpäiväksi merkitty 9.8.2007, jona päivänä hän maksoi veron pankin verkkopankkiyhteyden välityksellä. Kantelijan mukaan veron maksu näkyi katsastuskonttorin järjestelmässä vasta 13.8.2007. Tällöin A-Katsastus Oy:n katsastuskonttori kieltäytyi luovuttamasta rekisterikilpiä, koska rekisteröintikatsastuksen voimassaolo oli päättynyt jo 9.8.2007. Kantelija oli joutunut suorittamaan uusintakatsastuksen, joka maksoi 80 euroa. Kantelija arvosteli sitä, että hän toimi asiassa lainmukaisesti, mutta siitä huolimatta hän joutui uudelleen rekisteröintikatsastamaan ajoneuvon. Kantelija piti asiaa koskevia säännöksiä puutteellisina, koska ne eivät ottaneet huomioon sitä, että tullin autoveropäätökset voivat kestää kolmekin kuukautta. Kantelija vaati myös korvausta ylimääräisen katsastuksen kuluina 80 euroa sekä kohtuullisen korvauksen esimerkiksi 100 euroa asian aiheuttamasta vaivasta ja siihen kuluneesta ajasta.

3

RATKAISU

3.1

Tapahtumat

Kantelija jätti käytettynä maahantuomastaan henkilöautosta veroilmoituksen Turun tulliin 30.4.2007. Samana päivänä Turun tulli pyysi auton verotusarvosta Tullihallituksen markkina-arvoryhmältä lausunnon.

Kantelija rekisteröintikatsasti säädetyssä määräajassa auton 9.5.2007.

Markkina-arvoryhmän lausunto saapui Turun tulliin perjantaina 27.7.2007. Verotuspäätös tehtiin seuraavana maanantaina 30.7.2007. Verotuspäätöksestä verovelvollisella oli 10 päivää aikaa autoveron maksamiseen eli 9.8.2007 saakka. Kantelija maksoi veron verkkopankkiyhteydellä torstaina 9.8.2007.

Suoritus saapui tullin tulotilille perjantaina 10.8.2007 kello 18.33. Tieto välittyi tullin kassa- ja reskontrajärjestelmään maanantaina 13.8.2007. Samana päivänä tieto välittyi Ajoneuvohallin-

tokeskuksen ylläpitämiin tietojärjestelmiin. Sopimusrekisteröijän A-Katsastus Oy:n toimipaikka ei samana päivänä ollut suostunut rekisteröimään ajoneuvoa, koska rekisteröintikatsastus ei enää ollut voimassa. Rekisteröintikatsastuksen voimassaoloaika oli päättynyt 9.8.2007. Kantelija rekisteröintikatsasti auton uudelleen ja sai sen rekisteriin 14.8.2007.

3.2

Oikeusohjeet

Ajoneuvolain (1090/2002) 66 §:n 1 momentin mukaan ajoneuvon ensirekisteröinnin yleisenä edellytyksenä on, että ajoneuvon kohdistuvan veron tai maksun suorittamisesta, ajoneuvon omistusoikeudesta ja haltijasta sekä säädetyn liikennevakuutuksen ottamisesta esitetään asianmukainen selvitys. Pykälän 2 momentin mukaan, jos ajoneuvo täyttää 1 momentissa säädetyt ehdot, rekisteröintikatsastettu ajoneuvo ja sellainen 60 §:n 1 momentin nojalla rekisteröintikatsastuksesta vapautettu ajoneuvo, joka täyttää Suomessa voimassa olevat vaatimukset, on hyväksyttävä merkittäväksi rekisteriin.

Lain 60 §:n 1 momentin mukaan moottorikäyttöisen ajoneuvon ja siihen tai sen perävaunuun kytkettävän ajoneuvon on ennen liikenteeseen käyttöön ottoa ja rekisteriin merkitsemistä oltava hyväksytty enintään kolme kuukautta aiemmin suoritetussa rekisteröintikatsastuksessa. Lainkohdassa on eräitä poikkeuksia tähän rekisteröintikatsastusvelvollisuuteen. Niillä ei ole kuitenkaan merkitystä tämän asian käsittelyssä.

Autoverolain 35 a §:n mukaan henkilön omaa käyttöä varten hankittua ajoneuvoa, josta on annettu autoveroilmoitus, voidaan käyttää väliaikaisesti veroja suorittamatta tulliviranomaisen myöntämällä luvalla enintään kolmen kuukauden ajan luvan myöntämisestä. Lupa voidaan myöntää myös ehdolla, että autoveroilmoitus annetaan viiden päivän kuluessa luvan myöntämisestä. Luvan voimassaolo päättyy ajoneuvon verotuspäätöksen eräpäivänä. Luvan voimassaolo päättyy myös, jos ajoneuvon omistusoikeus luovutetaan taikka jos ajoneuvon rekisteröintikatsastusta ei aloiteta 10 päivän kuluessa luvan myöntämisestä (laissa 1450/2006 1 momentti).

Suomen perustuslain 21 §:n 1 momentin mukaan jokaisella on oikeus saada asiansa käsiteltyksi asianmukaisesti ja ilman aiheetonta viivytystä lain mukaan toimivaltaisessa tuomioistuimessa tai muussa viranomaisessa. Hallintolain 23 §:n 1 momentissa säädetään, että asia on käsiteltävä ilman aiheetonta viivytystä. Hallintolakia koskevan hallituksen esityksen (HE 72/2002 vp) perusteluissa todetaan, että asian käsittelyn vaatimaan aikaan saattavat vaikuttaa toisaalta asian erityislaatu ja toisaalta sen merkitys asianosaisen oikeusaseman kannalta.

Hallituksen esityksen perusteluissa on myös korostettu yhdenvertaisuutta koskevien perusoikeussäännösten (perustuslain 6 §) merkitystä käsittelyajan pituutta arvioitaessa.

3.3

Arviointi

Saadun selvityksen mukaan kantelija on toiminut asiassa laissa säädettyjen määräaikojen puitteissa ja maksanut eräpäivänä erääntyneen autoverovelkansa. Siitä huolimatta hän on saadaksesen autonsa rekisteröityä Suomessa joutunut suorittamaan uudelleen rekisteröintikatsastuksen, josta hänelle on aiheutunut 80 euron kulut.

Tullihallitus on selvityksessään katsonut, että kantelija olisi voinut välttää rekisteröintikatsastuksen uusimisen esimerkiksi maksamalla autoveron ennen eräpäivää tai käyttämällä suori-

tuspaikkana tullitoimipaikkaa. Tullin mielestä kantelijan oli pitänyt ymmärtää, ettei hänen pankin verkkopankkipalveluja käyttäen suorittamansa maksu voinut samana päivänä näkyä toisen viranomaisen järjestelmässä, kun hän oli ollut tietoinen, että rekisteröintikatsastuksen voimassaoloaika päättyi tänä samaisena eräpäivänä eli 9.8.2007.

Kun otetaan huomioon hallinnon suhteellisuusperiaate ja perusoikeutena turvattu oikeus yhdenvertaiseen kohteluun, pidän kestävämpänä Tullihallituksen käsitystä siitä, että verovelvollisen olisi vahinkoa välttääkseen tullut itse ymmärtää maksaa autovero ennen eräpäivää alle 10 päivän maksuajassa tai suoraan tullitoimipaikkaan. Jos hallinnon asiakkaalta edellytetään tällaisia poikkeuksellisia toiminta- tai menettelytapoja, niistä informoiminen kuuluu joka tapauksessa viranomaiselle hallintolain neuvonta- ja palveluvelvollisuuden perusteella.

Mielestäni asian kannalta keskeistä ja ongelmallista on, että ensiverotuksenkin käsittelyajat ovat tullissa joissain tapauksissa kohtuuttoman pitkiä. Verotus oli tässä nimenomaisessa tapauksessa kestänyt erityisen kauan, koska auton verotusarvoa ei ollut voitu määrittää tullin tuolloin käytössä olleesta tietojärjestelmästä. Ajoneuvon arvo oli jouduttu määrittämään Tullihallituksen verotusosaston tuonti- ja autoverotusyksikön markkina-arvoryhmässä. Kysymys oli huhtikuussa 2007 myös siirtymävaiheesta, koska korkein hallinto-oikeus oli joulukuussa 2006 todennut, että tulli ei voinut käyttää siihen asti käytössä ollutta Grey-Hen Oy:n järjestelmään perustunutta AHTI-tietokantaa arvonomäärityksessä siitä syystä, että verotusarvon perusteeseen vaikuttaneita seikkoja ei tällä menettelyllä voitu antaa verovelvollisen tietoon. Tullihallituksen oma arvonomääritysjärjestelmä, MAHTI-järjestelmä, otettiin käyttöön vasta 1.6.2008. Siirtymävaiheesta huolimatta ensiverotuksen käsittelyaika on mielestäni ollut tässä tapauksessa kohtuuttoman pitkä, erityisesti koska rekisteröintikatsastuksen voimassaoloaika on vain kolme kuukautta.

Saamani tiedon mukaan käsittely markkina-arvoryhmässä on edelleen ruuhkautunut. Tämä on mielestäni erittäin ongelmallista, koska noin puolessa tapauksista verotusarvo joudutaan määrittämään nimenomaan markkina-arvoryhmässä.

Totean, että vastaisuudessa tämänkaltaisilta rekisteröintikatsastuksen uudistamisilta voidaan osittain välttyä, kun eduskunnan hyväksymä autoverolain 35 a §:n muutos tulee voimaan, koska rekisteröintikatsastukselle siinä asetettu 10 päivän määräaika poistuu.

3.4

Toimenpiteet

Saatan edellä esitetyn käsitykseni neuvonnan tarpeellisuudesta Tullihallituksen tietoon.

Saatan Tullihallituksen ja Eteläisen tullipiirin tietoon käsitykseni siitä, että kantelijan auton ensiverotuksen käsittelyaika ei täyttänyt perustuslain 21 §:n ja hallintolain 23 §:n mukaista vaatimusta hallintoasian viivytyksettömästä käsittelystä.

A-Katsastus Oy tai Ajoneuvohallintokeskus eivät ole asiassa menettelleet lainvastaisesti.

Oikeusasiamies ei voi toimivaltansa puitteissa käsitellä vahingonkorvausvaatimuksia.